

107484 - Als een school een leerling verwijderd vanwege het gedrag van ouders moet er een onwerkbaar situatie zijn en moeten verschillende maatregelen zijn ondernomen om tot werkbaar verhoudingen te komen.

ADVIES

in het geding tussen:

de heer A en mevrouw B wonende te C, verzoekers,

en

de stichting D, gevestigd te E, het bevoegd gezag van openbare basisschool F te C, verweerder gemachtigde: mevrouw mr. C.F.J. Haket-Adriaansen

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Op 23 november 2016 hebben verzoekers aan de Commissie een geschil voorgelegd over de beslissing van 14 november 2016 om G te verwijderen van openbare basisschool F.

Verweerder heeft op 7 december 2016 een verweerschrift ingediend.

De mondelinge behandeling van het geschil vond plaats op 20 december 2016 te Utrecht.

Verzoeker was ter zitting aanwezig.

Namens verweerder waren aanwezig ter zitting de heer H, algemeen directeur/bestuurder, en mevrouw I, directeur F, daartoe bijgestaan door de gemachtigde.

Voor de zitting was het J uitgenodigd als informant, maar niet verschenen.

2. DE FEITEN

1. Verzoekers zijn de ouders van G. G is geboren op 20 februari 2008.
2. Sinds mei 2015 volgt G onderwijs op obs F (hierna: de school). Daarvoor volgde hij onderwijs in België. Het schooljaar 2016-2017 zat hij in groep 5.
3. Sinds eind december 2015 zijn verzoekers met de school via onder meer e-mail in gesprek over een aantal aangelegenheden van de school, o.a. over de kerst- en paasviering, het doel en het corrigeren van het huiswerk en het inzien van gemaakt werk.
4. Op 18 juli 2016 vond een gesprek plaats tussen verzoekers, de directeur, de leerkracht van groep 4 (daar zat G toen in) en een extern vertrouwenspersoon. De aanleiding voor dit gesprek vormde een klacht van verzoekers jegens de leerkracht over haar handelwijze richting G. In dit gesprek is van de zijde van de school aangegeven dat de communicatie met verzoekers wegens de grote hoeveelheid e-mails die zij sturen, anders moet verlopen. De afspraken die gemaakt worden zijn: vorderingen van G worden besproken op reguliere ouderavonden, school zal contact opnemen met verzoekers als daartoe aanleiding is en e-mails over onderwijsvorderingen van G worden niet beantwoord.

5. Bij brief van 19 september 2016 deelt verweerder verzoekers mede dat zij zich niet houden aan de afspraken zoals gemaakt in het gesprek van 18 juli 2016. Tevens deelt verweerder mee dat als de afspraken niet worden nagekomen er een ordemaatregel wordt overwogen, in het uiterste geval verwijdering van G.
6. De school heeft G geschorst van 17 tot en met 22 oktober 2016. De reden hiervoor is dat de informatieverzoeken van verzoekers de grenzen van het redelijke overschrijden, de op school geldende regels niet worden nageleefd en verzoekers de leerkrachten beschuldigen van discriminatie, intimidatie en pesten, aldus het schorsingsbesluit.
7. Op 21 oktober 2016 heeft verweerder een melding bij Veilig Thuis gedaan wegens vermoedens van psychische mishandeling van G.
8. Op 2 november 2016 heeft een gesprek over de schorsing plaatsgevonden en is aan verzoekers meegedeeld dat zij zich dienen te houden aan de afspraken over de communicatie en dat anders de verwijderingsprocedure in gang zal worden gezet.
9. Op 10 november 2016 heeft verweerder een voorgenomen verwijderingsbesluit genomen wegens het niet houden aan de gedragsregels, (aanhoudend) intimiderend gedrag van verzoekers en als gevolg daarvan een onherstelbare vertrouwensbreuk.
10. Op 14 november 2016 heeft verweerder een definitief verwijderingsbesluit genomen op de in het voorgenomen verwijderingsbesluit genoemde gronden.
11. Op 16 november 2016 hebben verzoekers een bezwaarschrift ingediend tegen het verwijderingsbesluit.
12. Naar aanleiding van dit bezwaar was een hoorzitting gepland op 29 november 2016. In afwachting van de procedure bij de Commissie, heeft verweerder de behandeling van het bezwaar opgeschort.
13. G zit sinds november 2016 thuis.

3. **STANDPUNTEN VAN PARTIJEN**

Standpunt verzoeker

Het verwijderingsbesluit is onzorgvuldig tot stand gekomen, omdat het Protocol Pedagogisch Klimaat (versie januari 2016) niet is gevolgd en het belang van G niet is meegewogen. Bovendien zijn verzoekers niet gehoord, voordat het definitieve verwijderingsbesluit is genomen en het bezwaar tegen het voorgenomen verwijderingsbesluit heeft verweerder (onterecht) niet-ontvankelijk verklaard.

Verzoekers betwisten dat zij (aanhoudend) intimiderend gedrag hebben vertoond. Sinds verzoekers vragen hadden gesteld over de kaarsenverkoop bij de kerstviering in 2015, worden vragen die verzoekers bij bepaalde zaken stellen of zorgen die verzoekers over G uiten, uitvergroot en regelmatig niet beantwoord. Soms werden wel afspraken gemaakt zoals het gemaakte werk inkijken, maar dit werd na een paar weken al weer teruggedraaid. Het is daarom dat verzoekers contact bleven zoeken. Verzoekers hebben een klacht ingediend omdat de leerkracht niet in gesprek wilde met verzoekers. Dat een gesprek kon plaatshebben op 18 juli 2016 was voor verzoekers dan ook prettig.

Voorts trekt de school vergaande en onjuiste conclusies uit bepaalde gedragingen van G en verzoekers. Verzoekers zouden G psychisch mishandelen, omdat hij thuis allerlei details vertelt over school die niet zouden stroken met de visie van school op de gebeurtenissen. Ook zou G teruggetrokken gedrag vertonen in het bijzijn van verzoekers. Dit zou zijn waargenomen tijdens een gesprek van verzoekers met de leerkracht waarbij G aanwezig was. Dat was voor de school ook de aanleiding om een melding bij Veilig Thuis te doen. Het feit dat G thuis allerlei details over school vertelt, betekent niet dat verzoekers hem psychisch mishandelen teneinde allerlei details te vernemen om daarover weer in gesprek te komen met school. G neemt nu eenmaal zeer veel details waar, mede vanwege zijn hooggevoeligheid. Hiervoor heeft school echter onvoldoende oog. Verzoekers hebben een gesprek gehad met Veilig Thuis, maar dit heeft verder ook geen vervolg gehad, omdat daartoe geen aanleiding is.

Het schooljaar 2016-2017 hebben verzoekers wederom geen gesprek met school gekregen over de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van G, terwijl verzoekers wel verschillende keren om hebben gevraagd om een dergelijk overleg. Verzoekers hebben wel twee andere gesprekken gehad: één over hoe verzoekers zich volgens de school moeten gedragen en één waarin het schorsingsbesluit is toegelicht.

Verweerder heeft aan de verwijdering ten grondslag gelegd dat verzoekers op intimiderende wijze zouden communiceren. Deze beschuldiging heeft verweerder echter nooit verder toegelicht aan verzoekers. Het is juist de school die het gesprek niet inhoudelijk aangaat, ook niet over de meldingen die verzoekers hebben gedaan over de onveilige schoolomgeving.

De door verweerder gevonden scholen zijn vanwege de reisafstand niet passend, te weten 29,1 km en 12,5 km. Bovendien is de school in K ook niet passend omdat het pedagogisch klimaat niet inzichtelijk is terwijl dat juist zo belangrijk is voor G, temeer nu zijn zelfvertrouwen is beschadigd. Verweerder is niet met verzoekers in gesprek getreden over een andere school. G is door de gang van zaken thans niet in staat is om op een school onderwijs te volgen en is onder behandeling bij een kinderpsycholoog.

Standpunt verweerder

Verweerder heeft in afwijking van de in het Protocol Pedagogisch Klimaat vermelde procedure aan verzoekers geen verslag verstrekt van het horen van de groepsleerkrachten. De reden hiervoor was dat de leerkrachten nog les moesten geven aan G en zich reeds door verzoekers geïntimideerd voelden. De kans was aanwezig dat de afgelegde verklaringen het gedrag van verzoekers zouden verergeren.

Sinds de kerstviering 2015 hebben verzoekers veelvuldig en op zeer kritische wijze bij zowel de leerkracht als de directeur vragen neergelegd over verschillende aangelegenheden, zoals de kaarsenverkoop rond de kerstviering, het corrigeren van gemaakt huiswerk, de paasviering, gemaakt werk van G en de inloopochtend. De school heeft de vragen van verzoekers zo goed mogelijk beantwoord en steeds met verzoekers meegedacht, zo werd onder andere gemaakt werk van G mee naar huis gegeven terwijl andere kinderen dat niet kregen om zo aan de behoefte van verzoekers tegemoet te komen. Het gemiddelde gesprek met verzoekers duurde twee uur. De brief van verzoekers aan alle andere ouders van de groep van G over foutief corrigeren door de leerkracht en de diverse discussies tussen verzoekers en de leerkracht over de vermeende andere behandeling van G door de leerkracht (bijvoorbeeld over het zelf nakijken van het huiswerk, een

schrift dat zoek is en een doelpunt dat wordt afgekeurd), was voor de school aanleiding om de hoeveelheid e-mails en de toonzetting in de e-mails te bespreken en daar afspraken over te maken. Het gesprek van 18 juli 2016 was goed, afspraken zijn gemaakt en school en verzoekers leken weer nader tot elkaar te komen. De school ging dan ook met vertrouwen het nieuwe schooljaar in. Verzoekers gingen echter na de start van het schooljaar door met het sturen van veel e-mails, vragen stellen en het op zeer negatieve wijze hun ongenoegen uiten over de leerkrachten en hen beschuldigen van discriminatie en mishandeling. Zo gebruikten verzoekers bewoordingen als: 'Weet u niet dat het ongezond is om muziek hard te zetten? (...) Staat het kind centraal???'; 'G wilde niet alleen naar binnen gaan vanwege zijn stress, door onrechtvaardige beschuldigingen en onsamenhangende reacties van de juffen. Dit betekent dat, door de juffen, zijn zelfvertrouwen is beschadigd. (...) Wat vanochtend gebeurde was een situatie van intimidatie en discriminatie tegenover vader en zijn zoon. (...) lijkt het erop dat de juffen G actief aan het pesten zijn!; misdragingen en pestgedrag door juffen.'

Deze uitingen hadden een intimiderend effect op de leerkrachten en de directeur. Dit vormde samen met het feit dat verzoekers zich niet hielden aan de gedragsregels (o.m. wat betreft het niet langer versturen van vele e-mails en dat G – ondanks de schoolregels - van verzoekers zijn huiswerk niet hoefde te maken), reden om G voor vijf dagen te schorsen. Desondanks hebben verzoekers hun gedrag niet aangepast. Zij stuurden daarna wederom e-mails waarin de gang van zaken op school ter discussie werd gesteld. Ook hebben zij in de dagen daarna tijdens pauzes bij het schoolhek gestaan waarbij het leek alsof zij de leerkrachten met een mobiele telefoon aan het filmen waren. Door het gedrag van verzoekers konden de leerkrachten niet meer vrij functioneren en voelden zich geïntimideerd.

Dit gedrag van verzoekers, het zich niet onthouden van intimiderend gedrag ondanks de afspraken die tijdens diverse gesprekken zijn gemaakt over communicatie, heeft geleid tot een onherstelbare breuk van de vertrouwensband. Het belang van G heeft daarom uiteindelijk moeten wijken voor het belang van de directeur en de leerkrachten om op een goede en veilige wijze hun werkzaamheden uit te oefenen. Verweerder heeft een andere maatregel niet overwogen. Bovendien zou een maatregel als een pleinverbod onvoldoende resultaat hebben nu het gedrag van verzoekers zich met name manifesteert via telefoon en mail.

De school heeft een melding gedaan bij Veilig Thuis, omdat zij zich zorgen maakte over G. In de klas zagen de leerkrachten een vrolijk jongetje maar bij verzoekers gedroeg hij zich teruggetrokken.

Verweerder heeft binnen de onder zijn gezag vallende scholen gezocht naar een school die passend is bij G en die de cognitieve uitdaging kan bieden die hij nodig heeft. Nadat verzoekers hadden aangegeven dat de school in L te ver weg was, heeft verweerder de school in K bereid gevonden G aan te nemen. Daarmee heeft verweerder voldaan aan zijn zorgplicht. Het samenwerkingsverband is door verweerder niet in deze kwestie betrokken. Desgevraagd door de Commissie heeft verweerder verklaard dat de voorzitter van het schoolbestuur tevens voorzitter is van het samenwerkingsverband.

4. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

Bevoegdheid en ontvankelijkheid bij verwijdering

Op grond van artikel 43 lid 2 van de Wet op het primair onderwijs (WPO) kunnen aan de Commissie geschillen worden voorgelegd die verband houden met de verwijdering van een leerling. Het geschil heeft hierop betrekking. De Commissie is derhalve bevoegd. Nu verder het verzoek tijdig is ingediend, is het verzoek ontvankelijk.

De beoordeling van het verwijderingsbesluit

Overeenkomstig het gestelde in artikel 40 lid 11 WPO vindt verwijdering van een leerling niet plaats dan nadat de betrokken groepsleerkracht is gehoord. Voorafgaand aan de definitieve verwijdering heeft verweerder de betrokken groepsleerkrachten en de directeur gehoord. Hij heeft echter in afwijking van de interne regels, zoals beschreven in het protocol pedagogisch klimaat, het verslag hiervan om voor hem moverende redenen niet ter kennis gesteld aan verzoekers. Het was zorgvuldiger geweest als verweerder verzoekers ervan op de hoogte had gebracht dat hij, in de gegeven omstandigheden, hen niet het verslag van het overleg zou verstrekken, maar in plaats daarvan hen had geïnformeerd over de zakelijke inhoud van dat overleg. Enkel hierdoor is het verzoek tegen het verwijderingsbesluit niet gegrond. Verweerder heeft immers gehandeld in overeenstemming met de wettelijke vereisten en uit het verwijderingsbesluit blijkt dat de zienswijze van de leerkrachten de visie van verweerder, zoals verwoord in het voornemen tot verwijdering, ondersteunt.

Het is de Commissie gebleken dat het protocol niet geheel in overeenstemming is met de wettelijke vereisten. Zo staat in het protocol dat tegen een voorgenomen verwijderingsbesluit bezwaar open staat. Hetgeen echter niet het geval is; dit laatste is door verweerder zelf verwoord in zijn brief van 15 november 2016 aan verzoekers. Voorts staat onder punt 8 onder meer dat school een leerling mag verwijderen indien aantoonbaar acht weken is gezocht naar een andere school. De wettelijke bepaling waarop dit is gebaseerd, is met de invoering van passend onderwijs en zorgplicht per 1 augustus 2014 vervallen. De Commissie adviseert verweerder daarom om het protocol zo nodig aan te passen.

Voor het overige is niet gesteld of gebleken dat er formele bezwaren kleven aan het besluit.

Inhoudelijke beoordeling van het verwijderingsbesluit

De Commissie beoordeelt of verweerder in redelijkheid tot het besluit heeft kunnen komen om G van school te verwijderen vanwege, kort gezegd, het gedrag van verzoekers. Voorop staat dat verwijdering van een leerling van school de meest vérgaande maatregel is die een schoolbestuur jegens een leerling kan treffen. Dat brengt naar het oordeel van de Commissie mee dat de feiten, op grond waarvan de verwijdering plaatsvindt, ernstig moeten zijn en dat de verwijdering een passende reactie op die feiten is. Voorts moet het schoolbestuur alle bij het besluit betrokken belangen en de relevante omstandigheden meewegen bij het nemen van het besluit. Het spreekt voor zich dat tot de te wegen belangen nadrukkelijk ook de belangen van de leerling behoren. Verweerder heeft aan de verwijdering ten grondslag gelegd dat de wijze van communiceren van verzoekers de goede gang van zaken op school heeft verstoord en een intimiderend effect heeft

op de leerkrachten en de directeur, hetgeen heeft geleid tot een onherstelbare breuk in de vertrouwensband.

De Commissie stelt vast dat verzoekers de school middels (onder meer) telefoon en e-mail veelvuldig vragen hebben gesteld en/of melding hebben gedaan van situaties die zij onder de aandacht van de school wilde brengen. Verweerder heeft hiervan geen exacte gegevens verstrekt, maar voldoende staat vast dat het een grote hoeveelheid aan onder meer e-mails betreft waarin verzoekers vragen stelden bij het handelen van de leerkracht en de school in relatie tot hun zorgen voor G. Van een school kan niet worden verwacht op al deze berichten te antwoorden, omdat dat de goede gang van zaken op school beïnvloedt. De berichten van verzoekers zijn niet altijd in behoorlijke bewoordingen geschreven, waren niet allemaal respectvol, soms dwingend geschreven en er werden beschuldigingen in geuit, zoals 'actief pesten door juffen', 'misdraging en pestgedrag', 'situatie van intimidatie en discriminatie'.

De Commissie heeft dan ook begrip voor het onbehagen bij het personeel van de school door de wijze van communicatie van verzoekers. De wens van verweerder dit gedrag van verzoekers te stoppen en het contact met verzoekers te reguleren, is dan ook gerechtvaardigd. Aan een schoolbestuur, zo ook verweerder, staat slechts een beperkt aantal middelen en maatregelen ter beschikking om ongewenst gedrag van ouders te beïnvloeden. Het spreekt voor zich dat het voeren van gesprekken door partijen het meest geëigende middel is om op één lijn te komen. Dit heeft verweerder ook gedaan, te weten op 18 juli 2016 in aanwezigheid van de externe vertrouwenspersoon en opnieuw in het kader van de schorsing op 2 november 2016 in aanwezigheid van de gemachtigde van verweerder. Op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting stelt de Commissie vast dat deze gesprekken, evenals de brief van 19 september 2016 en de schorsing zelf, erop waren gericht om de communicatie van verzoekers te reguleren. In dit traject, na het gesprek van 18 juli 2016, is onvoldoende aandacht geweest voor de onderliggende reden waarom verzoekers steeds contact zochten met school, te weten hun zorgen (al dan niet terecht) over het welzijn van G.

Gebleken is dat het partijen niet is gelukt op vruchtbare wijze met elkaar tot een goede werkwijze te komen. Daarop zag verweerder geen andere mogelijkheid dan om tot verwijdering van G over te gaan. Om tot verwijdering, de meest vérgaande maatregel, over te gaan, dient sprake te zijn van een onwerkbaar situatie. Daarbij dient dan tevens te blijken dat er verschillende maatregelen zijn genomen om tot een werkbaar situatie te komen.

Verweerder heeft via twee gesprekken, de brief van 19 september 2016 en de schorsing van G getracht tot een werkbaar situatie te komen. Toen dat onvoldoende resultaat had, heeft verweerder geen andere maatregelen beproefd. Verweerder had dat echter, gelet op de ernst van de maatregel en het belang van G wel moeten doen. De Commissie weegt daarbij mee dat het gedrag van verzoekers dient te worden begrensd en de bewoordingen van sommige e-mails grensoverschrijdend zijn maar dat dit niet voor alle communicatie geldt omdat die in sommige gevallen niet op voorhand onredelijk was

Verweerder had - anders dan eenmalig de externe vertrouwenspersoon - bijvoorbeeld een derde kunnen inschakelen (mogelijk met deskundigheid op het gebied van communicatie en ouderbetrokkenheid) om de communicatie met verzoekers in goede banen te leiden en als aanspreekpunt tussen verzoekers en de school laten fungeren. Voorts had verweerder een ander type maatregel kunnen treffen, zoals een school- en pleinverbod. Een dergelijk verbod had een

einde kunnen maken aan het aanspreken van de leerkrachten in de school en op het schoolplein. Verweerder heeft van deze maatregel weliswaar gesteld dat dit geen einde zou maken aan de telefoontjes en vele e-mails, maar zou wel een einde kunnen maken aan het - zoals weergegeven door de directeur in de zienswijze - gevoel van onveiligheid als verzoekers fysiek aanwezig zijn in het schoolgebouw of op het schoolplein. Alternatieve maatregelen hadden (al dan niet gecombineerd) in het belang van G eerst moeten worden beproefd alvorens tot de meest vergaande maatregel van verwijdering over te gaan. De Commissie zal het verzoek dan ook gegrond verklaren.

Andere school

Verweerder heeft twee scholen bereid gevonden om G aan te nemen. Verweerder is echter met verzoekers niet in gesprek getreden over het vinden van een andere school. De wens van verzoekers voor thuisnabij onderwijs is door verweerder daarom onvoldoende meegenomen, evenals dat verweerder er onterecht vanuit is gegaan dat het een school zou moeten zijn vallend onder het bevoegd gezag van verweerder. Nu de aangeboden scholen een behoorlijke reisafstand hebben, er meerdere scholen zich dichterbij het woonadres van verzoekers bevinden (waaronder in de woonplaats van verzoekers) en verweerder in het geheel niet het gesprek is aangegaan over de andere school, heeft verweerder onvoldoende uitvoering gegeven aan zijn zorgplicht wat betreft het vinden van een andere school. De Commissie zal daarom het verzoek als gegrond beoordelen.

5. OORDEEL

Op grond van bovenstaande overwegingen oordeelt de Commissie het verzoek gegrond.

6. AANBEVELINGEN

De Commissie stelt vast dat het uiterst ongewenst is dat G verstoken is van onderwijs. Hij dient op een juiste wijze huiswerk te worden geboden. Voorts dienen verzoekers alles in het werk te stellen hem gereed te houden voor onderwijs.

De Commissie adviseert verweerder met verzoekers in gesprek te treden over wat gezien de omstandigheden de meest passende onderwijsplek is voor G.

De Commissie adviseert voorts het samenwerkingsverband te betrekken in deze kwestie, omdat deze een regierol toekomt als het gaat om thuiszittende leerlingen.

Aldus gedaan te Utrecht op 2 februari 2017 door mr. D. Ghidei, voorzitter, P. Kuiper en drs. J.P.M. Wichers-Bots, leden, in aanwezigheid van mr. O.A.B. Luiken, secretaris.

mr. D. Ghidei
voorzitter

mr. O.A.B. Luiken
secretaris